

Megnőnek e kölyök fenyők
az ablak előtt őrt állnak s benéznek
Tíz év búsz év
Ó e fészkek!

Kopog az első idegen
az első megy vele
bekopog szól a második
megy a másik vele
bekopog szól a harmadik
még egy elmegy vele
Talán a balát is kopog
akit hív megy vele

Benéznek a kamasz fenyők
Mire néznek?
A falak hiútlanak
Ó e fészkek

Ó e fészkek
lesz fészke másnak
S arra is ő
a vén fenyők
majd arra is éppúgy vigyáznak.

S közben olyan mesteri műfordításain is dolgozott, mint a *Faust* második része 1959-ben vagy az 1961-es Rilke-kötet számos darabja.

Csorba Győző tudós költő, s műfordítói gyakorlata csak fokozta mesterségbeli tudatosságát, műgondját. Lassan, szinte észrevétlenül telt meg lírája a „tisztá, közös nyelv” igéi-

vel; kezdettől tiszteletet parancsoló erkölcsi igényessége, megszenvedett humanizmusa végül is lehántotta költészetéről a keserű burkot; fanyar ízeibe, sötét színeibe enyhülés szivódott, Pilinszkyre emlékeztető szigorába, Vajda János-i komorságába Gulyás Pál és Dsida szelidsége, Rilke „orpheusi” hangja vegyült. A sokféle feketeségből ragyogás lett, s valóban

több a lélek
fekete ragyogása,
mint a bomlály-nem-járta fénynek
olcsó bivalkodása,

a gyötrelmeket nem ismerő, felszínes derű.

A *Lélek és ősz* verseiben olyan költőt ismerünk meg, aki – Tóth Árpád kifejezésével – a „szavak szobrásza” lett, fájdalmas életét nemes veretű érmébe metszette, s nemcsak megőrizte, de nekünk is továbbadja folytonos katarzisének szépségét, amely a művészi megformálásban már tiszta örömet nyújt a gyász helyett. A zürzavarból ritmus, rend, zene lett, a legnagyobb jóról, az életről zengő, a mecseki erdők, kertek zsongását idéző zene, csend, fenyőillat, meleg emberi biztatás. És akkor is ez, ha korunk gondjai, félelmei, sőt borzalmai sem maradtak ki belőle. Az „iszonyú tudás”, a rémek, a romló test, a síri borzongás, a búcsúzások mind: a teljes élet harmóniájába símulnak. Míg a gyümölcsök magvát kereste, magvassá vált ez a líra. Csorba Győző másképp énekel, mint régen; másképp is, de nem mást, s ugyanúgy is, de nem ugyanazt. Minőségi változás történt, az alapanyagok vegyértékeinek másféle kapcsolódása. Nincsenek nagy szavai, pompázó jelzői, káprázatos hasonlatai, képei, szótűzijátékai; ahogy mondani szokták: „eszköztelen” lett. S személyes szenvedélyében is személytelenebb. Ugyanakkor úgy tartotta meg vonzó gondolatiságát, hogy egyetlenegy „fi-